

Bijlage - Reacties op de initiatiefnota per punt

- De initiatiefnota *Energie met Elkaar* is ingedeeld in paragrafen. Dezelfde indeling en volgorde is aangehouden in onderstaande weergave van de reacties. Volgorde in de tabel komt niet overeen met volgorde in de brief. In de brief zijn onderwerpen gebundeld om een reactie op hoofdlijnen te kunnen geven.

De overheid als aanjager			
Nr.	Voorstel Initiatiefnota	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Ondersteun overheidsorganisaties om een coöperatieve aanpak en coöperatief eigendom als zwaarwegend criterium bij aanbestedingen van energie te bestempelen. Haal obstakels weg die het bevoordelen van een coöperatieve aanpak in de weg zitten.	U zegt toe samen met het NP RES en de VNG te bekijken of u de juridische en praktische bouwstenen voor coöperatieve aanbestedingen bij decentrale overheden kunt aanvullen. Tevens wijst u erop dat gemeenten al de maatschappelijke tender hebben waarmee ze een coöperatieve aanpak en lokaal eigendom mee kunnen wegen als selectiecriteria. U zegt toe (in het kader van de visie op burgerbetrokkenheid in de energietransitie) te werken aan het oprichten van expertpools waarbij u ook aandacht heeft voor het ondersteunen van energiecoöperaties.	U gaat niet expliciet in op het algemene verzoek voor het wegnemen van obstakels die het bevoordelen van een coöperatieve aanpak in de weg zitten. Enkele specifieke hobbels (toegang tot SCE bijvoorbeeld – worden wel benoemd in de brief).
2.	Laat gemeenten meedenken over het positief beïnvloeden van de business case van energiecoöperaties	U geeft dat RVO o.a. met gemeenten een handreiking voor gemeenten heeft gemaakt, die hen handvatten geeft in het ondersteunen van energiecoöperaties.	
3.	Zorg ervoor dat gemeenten in gesprek gaan met woningcoöperaties en VvE's om de samenwerking op gemengde daken te stimuleren. Zorg ervoor dat gemeenten maximaal op zoek gaan naar beschikbare daken die gebruikt kunnen worden door energiecoöperaties, zodat op die manier ook energiecoöperaties worden ondersteund.	Samen met de Participatiecoalitie kijkt u naar manieren waarop zij initiatiefnemers kan helpen om een soepele start te maken. Ook geeft u aan in de handreiking voor gemeenten die RVO ontwikkeld heeft, een hoofdstuk op te willen nemen over het vinden van geschikte locaties.	
4.	Introduceer een status analoog aan de ANBI-status voor energiecoöperaties. Beloon energiecoöperaties die deze status hebben.	U geeft aan dat Energie Samen, met steun van EZK, in samenwerking met het Nederlands Normalisatie Instituut (NEN) een proces zal starten om samen met de sector een norm te ontwikkelen die de verschillende energiegemeenschappen onderscheidt. Dergelijk onderscheid kan gaan over de organisatiegraad van een energiecoöperatie en geeft duidelijkheid in wat een gemeente of initiatiefnemer van een energiegemeenschap kan verwachten. U zegt toe, de mate waarin winsten ten	

		goede komen aan de gemeenschap, in dit traject te laten meenemen.	
--	--	---	--

Neem energiecoöperaties prominent op in de wetgeving			
Nr.	Voorstel Initiatiefnota	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Zorg ervoor dat energiecoöperaties ook een rol kunnen spelen bij de warmtetransitie door energiecoöperaties op te nemen in de Warmtewet door de realisatiekracht van energiecoöperaties die warmtegemeenschappen willen worden in gelijke mate te ontwikkelen als dat voor publieke warmtebedrijven gebeurt.		U gaat hier niet op in. Voorstel zal worden ingebracht bij behandeling van het Wetvoorstel Wet Collectieve Warmte ¹ in de Tweede Kamer. Wanneer dit debat plaatsvindt is nog niet bekend.
2.	Zorg ervoor dat het begrip energiegemeenschap en andere Europese regelgeving rondom energiecoöperaties goed wordt opgenomen in de Energiewet en de Warmtewet.	U geeft aan dat er in het voorstel van de Energiewet zoals die voorligt in de Tweede Kamer een definitie van de energiegemeenschap is opgenomen. Verder geeft u aan nog te bekijken in hoeverre energiedelen kan helpen om netcongestie te beperken. U geeft aan te verwachten daar begin volgend jaar meer over te kunnen melden.	Voorstel voor opname van het begrip energiegemeenschap in het Wetvoorstel Wet Collectieve Warmte ² in de Tweede Kamer. Wanneer dit debat plaatsvindt is nog niet bekend.
3.	Zorg dat energiecoöperaties en decentrale opwek een prominente plek krijgen in overheidsvisies op het energiesysteem, zoals het NPE.	U geeft aan dat het NPE de richting schetst waarin ons energiesysteem zich moet ontwikkelen en dat u hierin ook inzet op decentrale ontwikkelingen. U zegt toe in de Energienota in te willen gaan op de wisselwerking tussen centrale en decentrale ontwikkelingen in ons energiesysteem.	

Financiering			
Nr.	Voorstel	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Laat de tarieven van de SCE aansluiten op de praktijk en zorg ervoor dat deze snel geactualiseerd worden zodat deelnemers aan een energiecoöperatie maximale zekerheid krijgen.	U geeft aan het ermee eens te zijn dat de SCE-tarieven moeten aansluiten op de praktijk en legt het proces uit dat hiervoor gevolgd wordt door het PBL.	

¹ KetenID WGK010356

² KetenID WGK010356

2.	Breid de SCE uit of creëer een nieuw fonds zodat ook andere aspecten van energiecoöperaties worden gestimuleerd. Put hierbij uit onderuitputting van de SDE++.	U geeft aan dat de SCE vooral een exploitatiesubsidie is, die daardoor minder geschikt is voor het stimuleren van andere aspecten van energiecoöperaties. U geeft ook aan dat u van de Participatiecoalitie verwacht dat zij initiatiefnemers naar de juiste subsidies voor hun vraag leidt en dat u de Participatiecoalitie indien nodig hierbij inhoudelijk zal ondersteunen.	
3.	Zorg voor voldoende startkapitaal bij kapitaalintensieve projecten met lange terugverdientijden, met name warmteprojecten.	U geeft aan hiervoor gestart te zijn met een pilot in het bestaande Ontwikkelfonds Opwek en het Ontwikkelfonds voor Warmtegemeenschappen. Voor het Ontwikkelfonds Opwek geeft u aan te bekijken in hoeverre het mogelijk is om te zorgen voor een landelijke dekking, omdat nu alleen projecten uit vier provincies gebruik kunnen maken. Bovendien is het Ontwikkelfonds voor Warmtegemeenschappen vorig jaar gestart als pilot waar warmtecoöperaties voor de ontwikkelfase voor een nieuw warmtenet voorfinanciering krijgen vanuit een revolverend fonds.	
4.	Zorg ervoor dat energiecoöperaties kunnen groeien en de overstap kunnen maken van een kleine coöperatie gedraaid met vrijwilligers naar een grote energiecoöperatie waarbij mensen in loondienst komen.	U geeft aan het belangrijk te vinden dat een coöperatie een deel van haar subsidie in de toekomst in kan zetten voor professionalisering van administratieve, juridische en financiële diensten.	
5.	Zorg ervoor dat projecten die gebruik maken van de PCR niet tussen wal en schip raken bij lage energiebelastingtarieven.		U gaat hier niet op in, in de brief. In een eerdere antwoord op een Kamervraag ³ is hier reeds over gecommuniceerd.

Inclusiviteit			
Nr.	Vorstel	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Maak het mogelijk voor energiegemeenschappen om opgewekte energie tegen kostprijs aan te bieden. Zo kan iedereen in een energiegemeenschap een lucratief contract worden aangeboden zodat iedereen laagdrempelig kan	U geeft aan dit binnen de Local4Local-pilot toe te passen.	

³ Kamerstuk 2023D38614

	mee profiteren, en mogelijk ook actief wordt binnen een energiecoöperatie.		
2.	Promoot energiecoöperaties op MBO's, HBO's en universiteiten, maar ook op buurthuizen, de radio en sociale media. Benadruk bij deze promotie alle aspecten van energiecoöperaties (gemeenschapszin, democratie, duurzaamheid, technologie, enz.) om een zo breed mogelijke groep aan te spreken. Geef veel aandacht aan het taalgebruik.	U geeft aan samen met de Participatiecoalitie, het Nationaal Klimaatplatform en met scholen te willen bekijken hoe dit het beste vorm kan krijgen.	
3.	Zorg voor financiële ruimte om mensen die actief zijn bij een energiecoöperatie een vrijwilligersvergoeding te geven.	U geeft in algemene zin aan in te zetten op het verlagen van drempels, en dit te doen in het kader van de vorig jaar verzonden visie op burgerbetrokkenheid ⁴ bij de energietransitie.	
4.	Geef jongeren korting voor het lidmaatschap van een energiecoöperatie.	U geeft aan dit samen met de Participatiecoalitie, het Nationaal Klimaatplatform en met scholen te willen bekijken.	

Meer dan energieopwek			
Nr.	Voorstel	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Neem energiecoöperaties op in de Routekaart Energieopslag.		U gaat hier niet op in. Hier is al over gecommuniceerd in de brief Routekaart ⁵ .
2.	Stimuleer WKO's, buurtbatterijen en deelauto's voor de buurt door middel van subsidies en zorg ervoor dat bij bestaande subsidies		U gaat hier niet op in, aangezien dit beleid IenW betreft en uw brief slechts een hoofdlijnenreactie is. Zal moeten worden ingebracht in debat met IenW.
3.	Creëer een ontzorgpakket voor deelmobiliteit.		U gaat hier niet op in, aangezien dit beleid IenW betreft en uw brief slechts een hoofdlijnenreactie is. Zal moeten worden ingebracht in debat met IenW.

⁴ Kamerstuk 32 813, Nr. 1231

⁵ [Routekaart Energieopslag voorjaar 2023 \(overheid.nl\)](https://www.overheid.nl/routekaart-energieopslag-voorjaar-2023)

4.	Combineer de duizenden te bouwen onderstations met opslag van energie of andere functies.		U gaat hier in de brief niet op in.
5.	Zorg ervoor dat energiecoöperaties fix-teams in dienst kunnen nemen die langs de deuren gaan om huizen te isoleren.		U gaat hier niet op in, aangezien dit beleid BZK betreft en uw brief slechts een hoofdlijnenreactie is.
6.	Bevorder de dwarsverbanden tussen verschillende typen coöperaties (energiecoöperaties, zorgcoöperaties, voedselcoöperaties, enz.)		U gaat hier in de brief niet inhoudelijk op in. U geeft aan dat door de veelheid aan onderwerpen waar burgercollectieven op actief zijn, maakt dat u dit niet alleen kunt.

Ontlasten van netcapaciteit			
Nr.	Voorstel	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Geef coöperatieve initiatieven voorrang op het net.	U geeft aan dat het stellen van regels over de volgorde waarop partijen aansluiting moeten krijgen op het elektriciteitsnet de exclusieve bevoegdheid van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) is. De basis hierbij is dat dit transparant, objectief en non-discriminatoir gebeurt. Tot voor kort gold hierbij enkel het 'first-come-first-served'-principe. Op 18 april heeft de ACM echter een definitief besluit ⁶ gepubliceerd waarmee partijen van hoog algemeen belang voorrang kunnen krijgen. Met dit kader krijgen partijen in de categorieën congestieverzachtters, veiligheidsfuncties en basisbehoeften voorrang op de rest in de wachtrij als er ruimte vrij komt op het net.	
2.	Neem het concept energiedelen op in de Energiewet en faciliteer dat maximaal.	U geeft aan het belangrijk te vinden dat het delen van energie tussen burgers vastgelegd is in navolging van Europese richtlijnen. Energiedelen kan op dit moment mits partijen dezelfde leverancier hebben. Met meerdere leveranciers is het een complexer vraagstuk. U geeft aan dat dit aparte uitwerking verdient. Verder geeft u aan nu te werken aan een implementatiewetsvoorstel waarin u energiedelen nader uitwerkt en dat u daarvoor in overleg bent met de sector. Ook geeft u aan te bekijken in hoeverre energiedelen kan helpen om netcongestie in te perken. Tot	

⁶ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-met-flexibel-gebruik-meer-mogelijk-op-vol-stroomnet-voorrang-voor-maatschappelijke-projecten>

		slot zegt u toe begin volgend jaar de Kamer hierover te informeren.	
--	--	---	--

Coöperatieve wind op zee			
Nr.	Voorstel	Reactie in Kamerbrief	Geen reactie/inbreng elders
1.	Stimuleer coöperatief eigendom bij het tenderen van windparken op zee.	U geeft aan dit voorstel verder te willen onderzoeken.	
2.	Ontwikkel een nationaal park op zee waar energiecoöperaties in kunnen participeren.	U geeft aan dit voorstel verder te willen onderzoeken. U zegt toe te evalueren hoe buurlanden coöperatieve deelname bij windparken op zee geregeld hebben. U zegt ook toe TNO zo spoedig mogelijk de opdracht te geven om deze evaluatie uit te voeren.	